HIGIENSKA PRIPOROČILA ZA PREPREČEVANJE ŠIRJENJA OKUŽBE S SARS-CoV-2 V VRTCIH

23.december 2020

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje

Osnovno vodilo je, da prihajajo v vrtec samo zdravi otroci oz. zaposleni. Osnova za preprečevanje okužb je poznavanje načina prenosa in preprečevanja le tega ter dosledno izvajanje ukrepov in ustrezna prostorska in organizacijska prilagoditev. V ta namen smo pripravili Higienska priporočila za preprečevanje širjenja okužbe s SARS-CoV-2 v vrtcih.

Osnova za uspešno preprečevanje okužb je poznavanje načina prenosa in preprečevanja le-tega in dosledno izvajanje ukrepov ter ustrezna prostorska in organizacijska prilagoditev.

Priporočila za preprečevanje širjenja okužbe s SARS-CoV-2 zato podajamo v dveh osnovnih sklopih:

1. priporočila za ravnanje osebja in otrok;
2. priporočila za prostorsko in organizacijsko ureditev v objektu vrtca.

OSEBJE IN OTROCI

Vsi, ki sodelujejo v vrtcu, morajo dobro poznati ukrepe za preprečevanje širjenja SARS-CoV-2 in jih udejanjati v praksi.

Potrebno je upoštevanje:

SPLOŠNA NAVODILA ZA PREPREČEVANJE OKUŽBE 4

ZDRAVSTVENE OMEJITVE 4

SPREMLJANJE ZDRAVSTVENEGA STANJA 4

PRIPOROČILA ZA ZAPOSLENE 5

OSEBNA VAROVALNA OPREMA 5

PROSTORSKI POGOJI IN ORGANIZACIJA DELA V VRTCU

Vse, kar naj bi za preprečevanje širjenja SARS-CoV-2 izvajali osebje in otroci, je možno le ob ustreznih prostorskih pogojih in primerno prilagojeni organizaciji. Priporočila za prostorske pogoje in organizacijo dela so natančneje razdelana glede na potek dela in vrste aktivnosti.

UKREPI 6

MOŽNOST IZVAJANJA UKREPOV V VRTCU 7

VRAČANJE V VRTEC 8

PRIHOD V VRTEC in ODHOD IZ VRTCA 8

OBLIKOVANJE VZGOJNIH SKUPIN 9

BIVANJE V IGRALNICI 9

IGRANJE NA PROSTEM 10

IGRALA 10

IGRE Z VODO 11

FIZIČNI STIKI 11

IGRAČE IN DUDE 11

KUHINJA IN PREHRANA 12

PREVIJANJE 13

SANITARNI PROSTORI 13

PRIPRAVA ENOT VRTCA PRED PONOVNIM POLNIM DELOVANJEM ter ČIŠČENJE IN ZRAČENJE PROSTOROV 13

GRADIVA NA SPLETNI STRANI NIJZ 14

VIRI: 15

UVOD

Pojav novega koronavirusa pomeni dodatno tveganje v življenju in potrebo po spremembi obnašanja ter prilagoditvah. V vrtcih je zaradi manjših sposobnosti majhnih otrok za razumevanje situacije in ustrezno obnašanje izvajanje nekaterih ukrepov oteženo ali onemogočeno. Ukrepe izvajamo v obsegu, kolikor je to možno in izvedljivo zaradi narave dela in sposobnosti dojemanja otrok.

Najpomembnejši ukrep za nadzor okužbe je, da bolni ostanejo doma. Higiena kihanja in kašlja ter vzdrževanje primerne medosebne razdalje sta ključnega pomena za omejevanje širjenja virusa in drugih mikroorganizmov s kapljicami po zraku, medtem ko je higiena rok in zlasti izogibanje dotikanju obraza z nečistimi rokami pomembna za preprečevanje posrednega stika z mikroorganizmi. Pri bivanju v zaprtih prostorih je za zmanjševanje možnosti okužbe zelo pomembno redno in učinkovito zračenje. K zmanjševanju širjenja okužbe prispeva tudi pravilno nošenje mask.

Kljub izvajanjem vseh ukrepov se lahko pojavijo primeri COVID- 19 in druge okužbe. Če se izvajajo navedeni ukrepi za preprečevanje okužb, bodo možnosti za širjenje okužbe manjše. Popolne varnosti ni. **Potrebno se je zavedati, da manj izvajanja ukrepov pomeni manjšo varnost.**

Priporočamo, da se uvede redne, vsakodnevne tako imenovane »minute za zdravje«, kjer se otroke, starosti primerno izobražuje o pravilnem izvajanju ukrepov.

Osnova za uspešno preprečevanje okužb je poznavanje načina prenosa in preprečevanja letega in dosledno izvajanje ukrepov ter ustrezna prostorska in organizacijska prilagoditev.
Priporočila za preprečevanje širjenja okužbe s SARS-CoV-2 zato podajamo v dveh osnovnih sklopih:

1. priporočila za ravnanje osebja in otrok;
2. priporočila za prostorsko in organizacijsko ureditev v objektu vrtca.

Priporočila se bodo spreminjala skladno z epidemiološko sliko in novimi spoznanji o širjenju okužbe s SARS–CoV-2 in o bolezni COVID-19.

OSEBJE IN OTROCI

Vsi, ki sodelujejo v vrtcu, morajo dobro poznati ukrepe za preprečevanje širjenja SARS-CoV-2 in jih udejanjati v praksi.
Potrebno je upoštevanje:

- Splošnih navodil za preprečevanje okužb
- Zdravstvenih omejitev
- Priporočil glede spremljanja zdravstvenega stanja
- Priporočil za zaposlene
- Priporočil glede uporabe osebne varovalne opreme

SPLOŠNA NAVODILA ZA PREPREČEVANJE OKUŽBE

Vsi, ki sodelujejo v vrtcu, morajo dobro poznati ukrepe za preprečevanje širjenja SARS-CoV-2 in jih udejanjati v praksi. Splošna navodila za preprečevanje okužbe s povzročiteljem COVID 19 so dosegljiva na spletni strani:
https://www.nijz.si/sl/preprecevanje-okuzbe-z-virusom-sars-cov-2-v-obdobju-sproscanja-ukrepov

ZDRAVSTVENE OMEJITVE

Razširjeni strokovni kolegij (RSK) za pediatrijo je opredelil zdravstvene omejitve za otroke za vrnitev v vrtec/šolo (dostopno na naslednji povezavi:
https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/sklep_rsk_za_pediatrijo_10__korespondencna_seja_20052020_0.pdf).

Razširjeni strokovni kolegij (RSK) za medicino dela, prometa in športa je opredelil zdravstvene omejitve za zaposlene v vrtcu/šoli za vrnitev na delovno mesto (dostopno na naslednji povezavi:
https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/sklep_rsk_za_medicino_dela_prometa_in_sporta_05052020_0.pdf).

SPREMLJANJE ZDRAVSTVENEGA STANJA

Vrtec naj obiskujejo le zdravi otroci in vzgojitelji (brez enega ali več naštetih simptomov oz. znakov kot so: npr. povišana telesna temperatura, zamašen nos/nahod, kihanje, kašljanje, bolečine v žrelu, težko dihanje, glavobol, bolečine v mišicah, driska, slabost/bruhanje, sprememba vonja in/ali okusa, neobičajna utrujenost, vnetje očesnih veznic tako v blagi kot v težji obliki).

Če otrok zboli z zgoraj navedenimi znaki/simptomi, naj ostane doma in omeji stike z drugimi ljudmi. Če je otrok bolan, za nadaljnja navodila pokličite otrokovega izbranega ali dežurnega zdravnika.

Priporočamo vam, da otrok omeji stike s starejšimi, npr. s starimi starši in osebami s pridruženimi kroničnimi boleznimi ali imunskimi pomanjkljivostmi, saj so le-ti bolj ogroženi za težji potek bolezni. Druženje namreč povečuje tveganje za okužbo.

Tudi zaposleni v vrtcu naj spremlja svoje zdravstveno stanje in v primeru, da zboli z zgoraj navedenimi znaki/simptomi, naj ostane doma in omeji stike z drugimi ljudmi. Za nadaljnja navodila naj kontaktira izbranega osebnega ali dežurnega zdravnika.

PRIPOROČILA ZA ZAPOSLENE

Vzdržujte potrebno razdaljo (1,5 - 2 metra) do kolegov in otrok iz drugih vzgojnih skupin, s katerimi ne sodelujete; tudi v prostorih za zaposlene.

Izvajajte vse potrebne higienske ukrepe. V ta namen je potrebno namestiti razkužila na več mest v vrtcu, vendar tako, da ne bodo dostopna otrokom.

Omejite fizične sestanke in odmore, kjer se zbere več ljudi. Če je mogoče, uporabite video-konference namesto fizičnih srečanj s kolegi.

Priporočamo, da zaposleni med srečevanjem vzdržujete priporočeno medosebno razdaljo in izvajate vse ukrepe za preprečevaje okužbe.

Izogibajte se pozdravov z dotikanjem.

Pri delu po možnosti ne nosite nakita na rokah.

Morebitne skupne tablične računalnike, računalnike / tipkovnice po uporabi razkužite.

Bodite posebno pozorni na higieno v kuhinji.

Ne uporabljajte javnega prevoza na delovno mesto in z njega, če je možno.

Če zaposleni delajo v več vrtcih, morajo poznati in izvajati specifične lokalne postopke za preprečevanje širjenja okužbe v vsakem vrtcu. Prizadevati si morajo, da je delo tako organizirano, da ne delajo v različnih vrtcih na isti dan.

Posebne službe (npr. logoped in druge) se morajo držati osnovnih rutin preprečevanja prenosa okužb v skladu s trenutnimi priporočili. Če je mogoče, uporabite videokonferenco.

Tudi zaposleni v vrtcu naj spremlja svoje zdravstveno stanje in v primeru, da zboli z zgoraj navedenimi znaki/simptomi, naj ostane doma in omeji stike z drugimi ljudmi. Za nadaljnja navodila naj kontaktira izbranega osebnega ali dežurnega zdravnika.

OSEBNA VAROVALNA OPREMA

Zaposlenim priporočamo uporabo mask in ostalih zaščitnih sredstev v skladu s priporočili specialista medicine dela in veljavnimi odloki ter priporočili.

Uporaba rokavic za enkratno uporabo je potrebna pri menjavi pleničk.

Pri čiščenju in razkuževanju je potrebna uporaba zaščitnih rokavic za večkratno uporabo.

Uporablja se običajno pralno delovno oblačilo za osebje v vrtcu.

Navodila za pravilno namestitev in odstranitev maske so dosegljiva na povezavi: https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/maske2_lektorirano.pdf.

Natančnejša navodila za posamezna delovna mesta poda pooblaščeni specialist medicine dela, ki natančno pozna organizacijski proces in tveganja na posameznih delovnih mestih. Spletna stran medicine dela, dostopno na naslednji povezavi: https://www.anticovid.zmdps.si/

PROSTORSKI POGOJI IN ORGANIZACIJA DELA V VRTCU

Vse, kar naj bi za preprečevanje širjenja SARS-CoV-2 izvajali osebje in otroci, je možno le ob ustreznih prostorskih pogojih in primerno prilagojeni organizaciji. Priporočila za prostorske pogoje in organizacijo dela so natančneje razdelana glede na potek dela in vrste aktivnosti.

UKREPI

Ker se zavedamo, da zaradi razvojnih zakonitosti in specifike dela z otroki vzgojitelji in otroci ne morejo izvajati vseh možnih ukrepov, smo jih (po vzgledu drugih držav) skušali prilagoditi ali dodati druge ukrepe oziroma prilagoditve, ki preprečujejo okužbo in so izvedljivi v vrtcu.

Odločamo se za številne koristi, ki jih prinašajo vrtci otrokom in zaposlenim staršem, vendar pa se pri vračanju otrok v vrtec odločamo tudi za večje tveganje za prenos bolezni. Da bi kar najbolj zmanjšali to tveganje, priporočamo izvajanje ukrepov, za katere so se v vrtcih odločile tudi druge države.

Za zaščito tako osebja kot otrok pred okužbo s SARS-CoV-2 je potrebno, da **v vrtec prihajajo le zdravi otroci in osebje**, potrebno je tudi izvajanje **splošnih higienskih in ostalih ukrepov:**

- Redno in temeljito umivanje rok z milom in vodo.

V primeru, da voda in milo nista dostopna, si roke razkužimo z namenskim razkužilom za roke. Vsebnost alkohola v razkužilu za roke naj bo 60 do 80 %. Razkužilo za roke je namenjeno samo zunanji uporabi. Za otroke svetujemo predvsem umivanje rok, uporabo razkužil pa samo v izrednih primerih. Sredstva za čiščenje/razkuževanje površin niso namenjena čiščenju/razkuževanju kože.

Umivanje ali razkuževanje rok je potrebno pred jedjo, po jedi, po prihodu iz stranišča, ali pred in po menjavi plenic, po prihodu iz sprehoda oz. igranja zunaj, po vsakem prijemanju kljuk, npr. vstopanje v igralnice, po dotikanju ograje ali po dotikanju drugih površin…

- Ne dotikajmo se obraza (oči, nosu in ust) z nečistimi/neumitimi rokami.
- Upoštevanje pravilne higiene kihanja in kašlja (preden zakašljamo/kihnemo, si pokrijemo usta in nos s papirnatim robčkom ali zakašljamo/kihnemo v zgornji del rokava). Papirnat robček po vsaki uporabi odvržemo med odpadke in si nato umijemo roke z milom ter vodo.
- Pravilna uporaba mask v skladu s priporočili in veljavnimi odloki.
- Zaprte prostore pred prihodom otrok in po njihovem odhodu ter večkrat dnevno temeljito prezračimo (na stežaj odprta okna)
- Upoštevajmo zadostno medosebno razdaljo, vsaj 1,5 oz. 2 metra (sede 1,5 metra, v gibanju, čakanju v vrsti kjer je težje vzdrževati stalno razdaljo, 2 metra).
- V vrtec naj vstopajo samo otroci in zaposleni, starši, ki naj upoštevajo vse potrebne ukrepe, ostali le po potrebi po predhodni najavi in naj upoštevajo vse potrebne ukre-

pe (nošenje maske, higiena rok, kašlja…).

- Morebitne govorilne ure in pridobivanje informacij naj starši opravijo po telefonu ali preko računalniške povezave.
- Tudi pri vseh sestankih prednostno svetujemo organizacijo video sestankov.
- Če je mogoče, ne uporabljamo javnega prevoza.
- Organiziranje vsakršnih dogodkov oziroma udeležba na njih (npr. proslave, razstave) je odsvetovana. Dopustni so le dogodki, kjer so udeleženci le otroci iz iste skupine brez zunanjih udeležencev.

MOŽNOST IZVAJANJA UKREPOV V VRTCU

Za preprečevanje okužbe so na voljo številni ukrepi. Temeljijo na spoznanjih o novem povzročitelju in bolezni, ki se spreminjajo. Zaenkrat je na podlagi dosedanjega strokovnih spoznanj priporočljivo izvajanje zgoraj naštetih ukrepov. **Potrebno se je zavedati, da manj izvajanja ukrepov pomeni manjšo varnost.**

Tabela: Ukrepi in možnost izvajanja ukrepov v vrtcu

UKREP	Zaposleni - vzgojitelji/ce	Zaposleni - drugi	Otroci	Dodatni ukrep
Bolni ne prihajamo v vrtec ali na delo	+	+	+	
Umivanje rok	+	+	+	Vzgojiteljica pomaga ali usmerja otroke
Razkuževanje rok	+	+	-	
Ne dotikajmo se obraza (oči, nosu in ust) z nečistimi/neumitimi rokami	+	+	-	Ni uporabe zunanjih igral, otroci si ne delijo igrač, ne igrajo se z igračami, ki se jih ne da čistiti, osebje ne nosi nakita
Pravilna higiena kašlja in kihanja	+	+	+/-	
Upoštevanje zadostne medosebne razdalje, vsaj 1,5 do 2 metra (večja razdalja, pomeni večjo varnost)	-	+	-	Manjše stalne vzgojne skupine otrok in vzgojiteljice, odrasli se izogibajo dotikanju npr. ob pozdravu, načrtovanje prihoda in odhoda otrok, da zmanjšamo gnečo, čim več bivanja zunaj

Zaprte prostore večkrat dnevno temeljito prezračimo.	+	+	+	
Prostore je potrebno redno čistiti in razkuževati	+	+	+	
Uporaba maske	+/-*	+	-	Manjše stalne vzgojne skupine otrok in vzgojiteljice, ostali nosijo maske, bližini se izogibajo tudi preko stikov preko računalnika…**

* v skladu s priporočili in veljavnimi odloki
** Ostali dodatni ukrepi so našteti spodaj

VRAČANJE V VRTEC

Starši morajo vodstvu vrtca sporočiti, da bodo otroka ponovno pripeljali v vrtec pred ponovnim prihodom otroka v vrtec. Starši naj spremljajo zdravstveno stanje otroka in v primeru, da zboli, obvestijo vrtec in otroka ne pripeljejo v vrtec.

PRIHOD V VRTEC in ODHOD IZ VRTCA

Potrebno je časovno in prostorsko načrtovanje prisotnosti in dejavnosti otrok v vrtcu in časa prevzema ter odhoda otrok iz vrtca, da se izognete zastojem v garderobi.

Možno je otroke sprejemati zunaj. V tem primeru je potrebno organizirati zbiranje tako, da se skupine otrok med seboj ne mešajo in so primerno oddaljene. Podrobno naj opredeli vrtec v hišnem redu.

Starši naj vzdržujejo potrebno razdaljo (1,5 - 2m) do vzgojiteljice, drugih otrok in staršev, če prihajajo hkrati.

V vrtec naj ne vstopajo, če ni nujno potrebno, če je nujno, pa z masko in si ob vstopu razkužijo roke. Otrok si po preobuvanju in oblačenju umije roke.

Večjim otrokom lahko na tla narišete oznake za potrebno medosebno razdaljo.

Večji otroci prihajajo v vrtec tako, da se v garderobi sami preobujejo, slečejo vrhnje oblačilo in si umijejo roke z milom in vodo.

Priporočamo, da si predšolski otroci ne razkužujejo rok, ampak jih umivajo z vodo in milom.

Zaradi intenzivnejšega zračenja naj imajo otroci s seboj dodatna oblačila. Druga rezervna oblačila naj otrok prinese s seboj kot običajno. S seboj naj ima tudi plastično vrečko, v katero lahko damo umazana in morda mokra oblačila za pranje doma.

Svetujemo naj otroka pripelje v vrtec odrasla oseba iz istega gospodinjstva.

Uporabo javnega prevoza do vrtca in z njega odsvetujemo, če je mogoče priti drugače.

OBLIKOVANJE VZGOJNIH SKUPIN

Za otroke v vrtcu, kjer je težko doseči vzdrževanje primerne razdalje za preprečevanje prenosa okužbe, bo pomemben ukrep za zmanjševanje tveganja oblikovanje majhnih stalnih vzgojnih skupin istih otrok in zaposlenih.

Priporočamo, da so vzgojne skupine manjše (v prvi starostni skupini do 8 otrok in v drugi do 10 otrok). V primeru, da se odločite za večje skupine, se je potrebno zavedati, da bo v primeru okužbe število obolelih lahko bistveno večje.

Vzgojne skupine naj se nahajajo v ločenih prostorih. Skupine naj se ne mešajo z drugimi in otrok naj bo cel dan v tej skupini. Zagotovljeno naj bo, da je možno slediti, kateri otroci so bili skupaj na posamezni dan.

V kolikor je možno, je potrebno tudi med otroki iz iste vzgojne skupine vzdrževati razdaljo 1,5 - 2m. Vzgojna skupina in vzgojiteljica naj bo stalna. Po možnosti naj se v novo sestavljeno vzgojno skupino 14 dni ne sprejema novih otrok.

Tako je poskrbljeno za zmanjševanje pogostosti tesnih stikov. V okviru skupine lahko otroci komunicirajo tako kot doma. Na ta način je poskrbljeno za otrokovo potrebe, hkrati pa je manjša možnost širjenja okužbe.

Vzgojna skupina naj nima stikov z drugimi vzgojnimi skupinami: z otroki, starši ali vzgojitelji iz drugih vzgojnih skupin in drugim osebjem. Izogibati se je treba vstopanju drugih oseb (npr. zaradi čiščenja, popravljanje in dostave hrane v prostor), dokler so otroci v prostoru. Prehod skozi skupne prostore naj bo le, če je nujno. V tem primeru naj otroci in vzgojiteljica iz ene vzgojne skupine hodijo skupaj, medtem drugi počakajo v sobi; otroke spodbujajte, naj se v takšnih prehodih ne dotikajo površin ali predmetov.

BIVANJE V IGRALNICI

Vzgojna skupina naj nima stikov z drugimi vzgojnimi skupinami: z otroki, starši ali vzgojitelji iz drugih vzgojnih skupin in drugim osebjem. Izogibati se je treba vstopanju drugih oseb (npr. zaradi čiščenja, popravljanje in dostave hrane v prostor), dokler so otroci v prostoru. Prehod skozi skupne prostore naj bo le, če je nujno. V tem primeru naj otroci in vzgojiteljica iz ene vzgojne skupine hodijo skupaj, medtem drugi počakajo v sobi; otroke spodbujajte, naj se v takšnih prehodih ne dotikajo površin ali predmetov.

Otroški ležalniki naj bodo razporejeni na največji možni razdalji. Priporočamo razdaljo 1,5 – 2m (razdalja od ust do ust). Vsak otrok naj uporablja vedno isti ležalnik.

Igralnica naj bo z vrati ločena od prostorov, v katerih so druge skupine. Izogibajte se zastojem na poti v in iz vrtca in v in iz stranišča.

Priporočamo, da zaposleni med srečevanjem vzdržujejo priporočeno medosebno razdaljo in izvajajo vse ukrepe za preprečevaje okužbe.

IGRANJE NA PROSTEM

Da bi se izognili tesnemu stiku med skupinami, je treba, če je mogoče, izbirati večje prostore in načrtovati čim več dejavnosti na prostem. Idealno je, če ima igralnica izhod na prosto. Tudi na sprehodu naj bodo skupaj otroci iz ene vzgojne skupine.

Skupine naj bodo zunaj ob različnih urah, da se omeji število otrok, ki so hkrati zunaj in se jim omogoči več gibanja. Če se le da, podaljšajte čas, ki ga otroci preživljajo zunaj. Pri tem v toplem delu leta priporočamo izbiro ur, ko moč sonca ni največja. Svetujemo tudi, da poskrbite za ustrezno zaščito pred soncem.

Svetujemo, da igrišče razdelite na cone, ob tem ne smemo pozabiti na običajne ukrepe glede varnosti otrok.

IGRALA

Priporočamo, da se otroška igrala na vrtčevskih igriščih uporablja le, če gre za igrala, ki so namenjena zgolj uporabi vrtca in do njih ne dostopajo zunanji uporabniki ter je zagotovljeno razkuževanje med uporabo različnih skupin otrok. Predlagamo, da se pripravi razpored uporabe igral, tako da posamezna vzgojna skupina na določen dan uporablja eno ali več igral. Na koncu dne se jih razkuži. Naslednji dan lahko ta igrala uporablja druga skupina.

Izjemo med igrali predstavljajo peskovniki. Mivke v njih se ne da razkuževati na način kot površine ostalih igral, prav tako do sedaj še ni objavljen oziroma znan čas preživetja virusa SARS COV-2 v mivki.

Igre v peskovniku so med otroci v poletnem času zelo priljubljene. Glede uporabe peskovnika v smislu preprečevanja širjenja okužbe s SARS COV-2 bi bilo lažje, če bi imela v vrtcu vsaka posamezna zaključena skupina svoj peskovnik. Kadar pa en peskovnik (seveda ne hkrati ampak skupine po razporedu zaporedoma) uporabljajo otroci različnih skupin, zaradi prej navedenih dejstev glede obstojnosti novega koronavirusa v mivki, določenega tveganje za prenos okužbe ne moremo izključiti.

Zato priporočamo, da se tudi za peskovnike v vrtcu pripravi razpored uporabe po skupinah. Na koncu igre naj se peskovnik po možnosti prelopata in pusti odkrit do zaprtja vrtca, da se, če je pesek moker, posuši. V kolikor ostaja peskovnik odkrit tudi čez noč, je potrebno pred njegovo ponovno uporabo z vizualnim pregledom preveriti, ali so v peskovnik po zadnji uporabi zašli tujki in jih, če so prisotni, tudi odstraniti in po potrebi še drugače ukrepati.

Svetujemo še, da peskovnik ki ga uporablja več skupin, uporabljajo zgolj otroci drugega starostnega obdobja (4-6 let), ki že lahko bolje skrbijo za vzdrževanje osebne higiene. Priporočljivo je, da strokovni delavec ves čas spremlja njihovo igro, jih opozarja, da ne bi med igro dajali peska, predmetov ali rok v usta oziroma se dotikali obraza in oči ter, da poskrbi, da si po igri v peskovniku vsi otroci temeljito umijejo roke.

Svetujemo da zaposleni v vrtcu vsako jutro pregledajo igrišče, pregledajo peskovnike in preverijo morebitne poškodbe na igralih in jih po potrebi izloči iz uporabe.

IGRE Z VODO

V zvezi z izvajanjem vodnih aktivnosti v vrtcu oz. iger z žogo (škropljenje, polivanje z vodo iz kanglic, pretakanje vode, čofotanje v majhnih napihljivih bazenčkih ...), kar je poleti zelo aktualno, velja enako kot za ostale igre – priporočamo, da se skupaj igrajo otroci iz matične skupine. Za sedaj ni dokazov, da bi se virus SARS-CoV-2 prenašal preko pitne vode. Poleg tega, da se skupaj igrajo otroci iz matične skupine, pri organizaciji aktivnosti v oz. z vodo vrtcem svetujemo da uporabljate vodo iz vodovoda s poznano ustrezno kakovostjo in da uporabite čiste igrače oz. igrala (kanglice, vedra, napihljive bazenčke), ki jih po zaključku igre temeljito očistite in posušite.

Seveda je ob tem potrebno upoštevati tudi vsa ostala splošna priporočila za preprečevanje širjenja okužbe s SARS-CoV-2 (skrb za umivanje rok, nedotikanje obraza med aktivnostmi itd.…) ter poskrbeti tudi za varnost otrok - tako glede zaščite pred škodljivim delovanjem sončnega UV sevanja kot zaradi nevarnosti utopitve.

FIZIČNI STIKI

Potrebe po bližini in varnosti pri otrocih ne smemo prezreti, saj nekateri otroci posebno potrebo po bližini. Zaposleni naj si npr. pred in po tolaženju ali crkljanju otrok umijejo roke.

IGRAČE IN DUDE

Otroci naj načeloma ne prinašajo igrač in knjig od doma. »Nujne igrače« (»ninice«, dude) in podobno je treba (če se le da) shraniti za posameznega otroka, za čas med spanjem.

Skupnih igrač ne smete deliti med vzgojnimi skupinami, dokler igrač ne očistite. Uporabljajo naj samo pralne igrače, in ne igrač, ki jih ne moremo oprati oz. očistiti.

Igrače peremo v skladu z navodili proizvajalca, če je mogoče, pri najvišji temperaturi in potrebno jih je dobro posušiti.

V smislu preprečevanja okužbe s SARS CoV-2 svetujemo naj otroci ne uporabljajo plišastih igrač.

Pri načrtovanju didaktične opreme je treba dati prednost gladki opremi oz. trdim površinam,

ki jih je enostavno oprati z detergentom in vodo. Odsvetujemo uporabo materialov, kot so kinetični pesek, glina, koruza, riž itd. in vse igrače, ki jih ni mogoče oprati z detergentom ter posušiti. Igrače se perejo najmanj enkrat na dan, če je izvedljivo pa dvakrat na dan. Še posebej je to pomembno za starostne skupine otrok, ki dajejo predmete v usta.

KUHINJA IN PREHRANA

Delo v kuhinji

- Osebje naj bo seznanjeno s posebnim delovnim režimom, planom čiščenja za površine in prostore v obdobju epidemije COVID-19;
- ravnanje z živili mora potekati skladno z sistemom HACCP;
- jedilniki so lahko enostavnejši;
- malice naj bodo pripravljene enoporcijsko, tako da v igralnicah razen razdelitve ni potrebnih dodatnih dejavnosti (npr. mazanja namaza na kruh);
- pravilno nošenje ustrezne maske skladno s priporočili MDPŠ in veljavnimi odloki*;
- delovna oblačila je potrebno zamenjati vsak dan, prati pri temperaturi vsaj 60 °C;
- redno umivanje rok;
- redno čiščenje površin in pultov;
- ohranjanje medosebne razdalje vsaj 1,5 -2 metra (glede na prostorske možnosti);
- osebje v kuhinji naj se, če je to le mogoče, razdeli v dve skupini - izmeni, ki naj se med seboj ne križata.

Preden jed/živilo zapusti kuhinjo, ga kuharsko osebje pred morebitno kontaminacijo zaščiti s folijo/pokrovom/pokrovko. Obroki naj bodo dostavljeni v igralnico tako, da je čim manj stika z osebjem izven skupine: oseba, ki prinese hrano, pusti hrano na vozičku, lahko pred vhodom v igralnico, vzgojiteljica razkuži ročaj vozička, ga pripelje v igralnico in hrano razdeli.

Otroci naj dobijo hrano pripravljeno tako, da jim je potrebno čim manj pomagati. Otrokom naj se onemogoči, da sami posegajo po živilih (npr. po sadju iz iste posode). Pred hranjenjem in po njem naj si osebje in otroci umijejo roke. Vzgojiteljica si mora, preden pomaga drugemu otroku pri hranjenju, umiti ali razkužiti roke. Ker ne more vzdrževati medosebne razdalje, naj se po možnosti izogiba položaju, kjer sta oba obraza v isti višini.

Časovni režim in organizacija vseh ponujenih obrokov naj se prilagodi vzgojno-izobraževalnemu procesu ter izvajanju higienskega režima.

Po vsakem zaključenem delavniku osebje v kuhinji poskrbi, da se vse delovne površine, pribor in orodje razkuži.

V primeru razdelilne kuhinje na podružnicah je potrebno dnevno razkuževanje transportnih posod, sicer enaki pogoji kot zgoraj.

Pred ponovno polno zasedenostjo vrtca je treba preveriti in obnoviti tudi zaloge živil v kuhinjah, preveriti in ponovno vzpostaviti dobavo živil ter preveriti pokvarljivost obstoječih zalog živil.

Podrobneje glede organizacije prehrane je dostopno na:
https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/prehrana_v_vrtcih_in_solah_in_covid_

dopolnitev_november_2020.pdf.

**Natančnejša navodila za posamezna delovna mesta poda pooblaščeni specialist medicine dela, ki natančno pozna organizacijski proces in tveganja na posameznih delovnih mestih. Spletna stran medicine dela, dostopno na naslednji povezavi: https://www.anticovid.zmdps.si/*

PREVIJANJE

Poteka, kakor običajno: v treh fazah postopka menjave plenic: priprava, menjava in čiščenje. Menjava plenic poteka z rokavicami za enkratno uporabo. Pomembno je tudi upoštevati, da si mora oseba, ki menja plenico, roke umiti oziroma razkužiti trikrat: preden začne, po menjavi plenice in po čiščenju in dezinfekciji previjalne mize.

Pogosto so potrebna rezervna oblačila za otroka. Umazana oblačila odložimo v plastično vrečo, ki jo tesno zavežemo in namestimo nekam, kjer se je otroci ne morejo dotikati, ter jo izročimo staršem.

Svetujemo čiščenje in razkuževanje vseh površin, ki so bile stiku z izločki otroka. Takrat osebje nosi rokavice za enkratno uporabo. Po odstranjevanju rokavic si razkužimo roke.

SANITARNI PROSTORI

Odrasli naj poskrbijo, da ne bo prišlo do mešanja otrok iz različnih skupin v sanitarnih prostorih. Vsi sanitarni prostori morajo biti povsod opremljeni z dovolj mila in papirnatih brisač.

PRIPRAVA ENOT VRTCA PRED PONOVNIM POLNIM DELOVANJEM ter ČIŠČENJE IN ZRAČENJE PROSTOROV

Vrtec naj bo ustrezno očiščen in pripravljen pred odprtjem: smiselno uporabite Priporočila lastnikom objektov za hišno vodovodno omrežje (HVO) po daljši prekinitvi uporabe pitne vode (COVID-19) dostopno tu: https://www.nijz.si/sl/priporocila-lastnikom-objektov-za- hisno-vodovodno-omrezje-hvo-po-daljsi-prekinitvi-uporabe-pitne

Večkrat dnevno očistite in razkužite površine, ki se jih otroci pogosto dotikajo (npr. mize, stoli s trdimi nasloni, kljuke, ročaji, stranišča, umivalniki), priporočamo vsaj dvakrat. Priporočila za čiščenje in razkuževanje prostorov izven zdravstvenih ustanov v času epidemije COVID-19 https://www.nijz.si/sl/navodila-za-ciscenje-in-razkuzevanje-prostorov-izven- zdravstvenih-ustanov-v-katerih-se-je-zadrzeval

Pred eventualnim ponovnim odpiranjem vrtca in vsakodnevno je potrebno prostore temeljito prezračiti. Zračenje naj poteka najmanj pol ure pred prihodom in pol ure po odhodu otrok, ter čim pogosteje tekom dneva (priporočamo vsaj vsako uro). Če vremenske razmere dopuščajo, naj bodo okna ves čas odprta. S tem v zvezi svetujemo, da ima otrok v vrtcu dodatno toplejše oblačilo. Na spletnih straneh je na voljo gradivo: Navodila za prezračevanje prostorov izven zdravstvenih ustanov v času širjenja okužbe COVID-19 https://www.nijz.si/sl/navodila-za- prezracevanje-prostorov-izven-zdravstvenih-ustanov-v-

casu-sirjenja-okuzbe-covid-19

Več o prezračevanju je dostopno tu:

REHVA COVID-19 guidance document. How to operate HVAC and other building service systems to prevent the spread of the coronavirus (SARS-CoV-2) disease (COVID-19) in workplaces. November 17, 2020. dostopno na: https://www.rehva.eu/fileadmin/user_upload/REHVA_COVID-19_guidance_document_V4_09122020.pdf

REHVA Calculator to estimate the effect of ventilation on COVID-19 airborne transmission, dostopno na: https://www.rehva.eu/covid19-ventilation-calculator

REHVA. Navodila za šole. Dostopno na: http://web.fs.uni-lj.si/sithok/wp-content/uploads/2020/10/REHVA-COVID-19-sole_SI.pdf

GRADIVA NA SPLETNI STRANI NIJZ

V pomoč so vam lahko materiali na spletni strani NIJZ:
https://www.nijz.si/sl/preprecevanje-okuzbe-z-virusom-sars-cov-2019
https://www.nijz.si/sl/sproscanje-ukrepov-covid-19

Za otroke:

https://www.nijz.si/sl/otroci-in-mladostniki-v-casu-sirjenja-okuzbe-covid-19
https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/strip_kako-se-sirijo- virusi.pdf
https://zdaj.net/
https://zdaj.net/kategorija/koronavirus-otroci-in-mladostniki/
https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/datoteke/dusevno_zdravje_otroci.pdf

Ostala gradiva so dostopna na: https://www.nijz.si/sl/koronavirus-sars-cov-2-gradiva

VIRI: www.nijz.si

POPRAVKI IN DOPOLNITVE DOKUMENTA

Verzija:23.12.2020	odstranjeni dve napaki v črkovanju in dodane povezave za več in for-macij o prezračevanju na str. 14